

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми
1955 Програма інженерія
перший рівень вищої освіти Бакалавр,
спеціальність 121 – Інженерія програмного забезпечення

Ми щиро вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОП «**Програмне забезпечення систем**». Співпраця з експертною групою була продуктивною і конструктивною. Рекомендації певною мірою вказали перспективи розвитку програми і слугуватимуть покращенню її реалізації та вдосконаленню відповідно до цілей ОП. Водночас ми маємо певні коментарі і заперечення щодо окремих позицій звіту.

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення</p> <p>В ОП гарантом введено додаткові фахові компетентності спеціальності та ПРН, які забезпечуються виключно одним з двох вибіркового блоків, що не дасть можливості отримати здобувачами освіти доданих фахових компетентностей спеціальності та досягти здобувачами освіти цих ПРН, після реалізації процедури вибору.</p> <p>1) У логічно-структурній схемі є декілька ОК, що не пов'язані з іншими, хоча за змістом є передумовами для вивчення інших ОК програми. В ОП встановлена модель вибору дисциплін за блоками, яка не дозволяє в достатній мірі реалізувати право вільного вибору ОК. Можливість вибору окремих дисциплін з одного блоку, або із інших ОП формально прописана у положенні про організацію освітнього процесу, інформування щодо такої можливості офіційно не відбувається.</p> <p>2) Відсутній каталог вибіркового дисциплін (з анотацією та описом ОК). Також є дублювання дисциплін, що пропонуються на вибір, а саме: перефразовані назви дисциплін; дисципліни в межах блоку викладаються одним і тим же викладачем.</p>	<p>Із наведеним переліком слабких сторін, недоліків та рекомендацій повністю погодитися не можемо. Крім того, у звіті ЕГ зазначено, що недоліки «не є суттєвими» (с.3).</p> <p>Конкретні пояснення чи заперечення викладено:</p> <p>пункт 1 – частково у коментарях до критерію 2, 2 – у коментарях до критеріїв 4 та 9, 3 – у коментарях до критеріїв 2, 7 та 9, 4 – у коментарях до критерію 2, 5- у коментарях до критерію 4, 6 – у коментарях до критерію 4, 7 – у коментарях до критерію 5, 8 – у коментарях до критерію 6, 9, 10 - у коментарях до критерію 8.</p>

- 3) Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти потребує вдосконалення та запровадження процедур, згідно положення про порядок реалізації студентами КНУ ім. Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін.
- 4) Відповідно до стандарту вищої освіти в ОП була додана атестація здобувачів освіти у формі кваліфікаційної роботи бакалавра, доречно було б ввести для підготовки практичної складової роботи виробничу переддипломну практику на підприємствах.
- 5) Потребує оновлення список джерел і рекомендованої літератури у ряді робочих програм ОП із долученням до списку результатів наукових досліджень викладачів ОП.
- 6) Рекомендації: спрямувати роботу на покращення якості навчання шляхом вдосконалення методів навчання і викладання щодо отримання студентами практичних знань; оновити робочі програми навчальних дисциплін в частині відповідності їх ПРН із визначеними у п.5 ОПП «ПІ», додати відповідні методи викладання та навчання.
- 7) ЕГ радить підвищити рівень поінформованості студентів з питань академічної доброчесності та інституціональних заходів її забезпечення, забезпечити моніторинг процедур проведення контрольних заходів, доступності матеріалів підготовки та висвітлення результатів поточного контролю.
- 8) ЕГ також рекомендує інтенсивне та різноманітне залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу у тому числі для проведення аудиторних занять, оновити комп'ютерний парк більш сучасним обладнанням.
- 9) Процедури перегляду ОП не визначені за термінами, мають не періодичний характер і відбуваються за результатами загальноуніверситетського моніторингу, моніторингу ринку праці та відповідно змін у законодавчих та нормативних документах. Аналіз документів, наданих у звіті СО виявив, що документи потребують опрацювання через внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти.
- 10) Процедури щодо запровадження культури якості у ЗВО потребують підтримки у розвитку з боку адміністрації ЗВО та структурного підрозділу, що забезпечує відповідні процедури.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Освітня програма “Програмна інженерія” в цілому відповідає стандарту вищої освіти.

- 1) Аналіз матриці відповідності обов’язкових освітніх компонентів програмним результатам навчання виявив, що 19 обов’язкових освітніх компонентів призначені для досягнення лише одного програмного результату навчання (ПРН01) та не впливають на досягнення інших результатів навчання, що не відповідає програмним результатам, зазначеним у 5 робочих програмах обов’язкових освітніх компонентів. Матриця відповідності потребує перегляду та доопрацювання щодо визначення дійсного відношення обов’язкових освітніх компонентів програмним результатам навчання.
- 2) В освітню програму гарантом введено додаткові програмні результати навчання, які забезпечуються виключно одним з двох вибіркового блоків, що не дасть можливості досягти здобувачами освіти цих програмних результатів навчання, після.

Ми вважаємо 2-ге зауваження дивним і недоречним.

Відповідно до затвердженого Стандарту першого рівня вищої освіти за спеціальністю 121 «Інженерія програмного забезпечення»: «Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні профілю освітніх програм можуть вказувати додаткові компетентності і програмні результати навчання.» Крім того, відповідно до Листа МОН № 1/9 від 28.04.2017р. ст. 7: «Якщо освітня програма передбачає наявність декількох неформальних спеціалізацій, то програмні компетентності доцільно формулювати для кожної спеціалізації зокрема».

Таким чином, при **формуванні ОП** проектна група та гарант **ОПП скористався правом введення додаткових компетентностей та результатів навчання.** В даному випадку додані компетентності та результати навчання, визначені відповідними вибіркового блоками. **Досягти цих компетентностей можна виключно обравши відповідний вибіркового блок дисциплін, про що свідчать матриці відповідностей компетентностей та результатів навчання компонентам освітньої програми.**

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

- 1) В освітню програму гарантом введено додаткові фахові компетентності спеціальності та програмні результати навчання, які забезпечуються виключно одним з двох вибіркового блоків, що не дасть можливості отримати здобувачами освіти доданих фахових компетентностей спеціальності та досягти здобувачами освіти цих програмних результатів навчання, після реалізації процедури вибору.
- 2) У логічно-структурній схемі є декілька освітніх компонентів, що

Ми не погоджуємось із наведеними зауваженнями (і відповідними рекомендаціями):

п.1. Відповідно до затвердженого Стандарту першого рівня вищої освіти за спеціальністю 121 «Інженерія програмного забезпечення»: «Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні профілю освітніх програм можуть вказувати додаткові компетентності і програмні результати навчання.»

При формуванні ОП проектна група та гарант ОПП скористався правом введення додаткових компетентностей та результатів навчання. В даному випадку додані компетентності та результати навчання, визначені відповідними вибіркового блоками. Досягти

не пов'язані з іншими, хоча за змістом є передумовами для вивчення інших освітніх компонент програми.

- 3) В освітній програмі встановлена модель вибору дисциплін за блоками (ОП містить 2 вибіркового блоку, які складаються з 12 освітніх компонент та 4 парних блоків з двох дисциплін), яка не дозволяє в достатній мірі реалізувати право вільного вибору освітніх компонент для здобувача вищої освіти. Зокрема, здобувач обирає не конкретні дисципліни, а певний блок, що складається із задалегідь установленого переліку компонент та по одній дисципліні з парних блоків. Можливість вибору окремих дисциплін з одного блоку, або із інших ОП формально прописана у положенні про організацію освітнього процесу. Здобувачі освіти на зустрічі засвідчили, що інформування щодо такої можливості офіційно не відбувається. У ОП та навчальному плані визначено 2 вибіркового блоку дисциплін. Здобувачі вищої освіти, які були присутні на інтерв'ю, інформували експертів про те, що вони мали можливість вільно обрати блок дисциплін. Однак через організаційні вимоги щодо кількості студентів для навчання за блоком освітніх компонент, ті хто були в меншості мали згодом прийняти вибір більшості. Завдяки цьому індивідуальні навчальні плани студентів співпадають. Також є дублювання дисциплін, що пропонуються на вибір, а саме: перефразовані назви дисциплін; дисципліни в межах блоку викладаються одним і тим же викладачем. Це свідчить про обмежені умови на ОП для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, що потребують вдосконалення та запровадження процедур, згідно положення про порядок реалізації студентами КНУ ім. Тараса Шевченка права на вільний вибір навчальних дисциплін.
- 4) Відповідно до стандарту вищої освіти в освітню програму була додана атестація здобувачів освіти у формі кваліфікаційної роботи бакалавра, доречно було б ввести для підготовки практичної складової роботи виробничу переддипломну практику на підприємствах.

цих компетентностей можна виключно обравши відповідний вибіркового блоку дисциплін, про що свідчать матриці відповідностей компетентностей та результатів навчання компонентам освітньої програми. Але це не є ущемленням прав здобувачів які з власної волі не обрали відповідного блоку – **програмних результатів навчання вони досягають за рахунок обов'язкових компонентів. а відповідні додаткові часткові кваліфікації вони здобувати відмовились.**

п.2. Твердження не зрозуміле і, без конкретної аргументації, не прийнятне.

п.3. Твердження тенденційне і не відповідає не тільки нормам Університету але й наявній практиці. Можливість вибору окремих дисциплін з одного блоку, або із інших ОП прописана у положенні про організацію освітнього процесу, при цьому студенти які хочуть здійснюють такий вибір це роблять. Так, наприклад, студент освітньої програми «Інформатика» слухав дисципліни вибіркового блоку освітньої програми «Інженерія програмного забезпечення», студенти освітньої програми «Інженерія програмного забезпечення» вивчали дисципліни освітньої програми «Інформатика». При цьому студенти можуть обирати дисципліни, що викладаються на інших факультетах. Приклад: студент фізичного факультету вивчав дисципліни, які викладаються на освітній програмі «Інформатика» на факультеті комп'ютерних наук та кібернетики.

Процедура вибору дисциплін прописана в Положенні про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка п. 9.4. Організаційні вимоги щодо кількості студентів зумовлені навантаженням на педагогічних працівників. Якщо групи недоукомплектовані за чисельністю студентів, то це суперечить вище згаданому положенню та призведе до збільшення використаних бюджетних коштів. Наприклад, якщо дисципліну обрало 5 студентів, в той час як академічна група складається із 25 осіб (вибір однієї дисципліни). Водночас якщо студенти оберуть одну із обов'язкових дисциплін

	<p>будь-якої програми то їх вибір жодним чином не обумовлений «вибором більшості». Щодо назв дисциплін: студентам пропонується обрати чи більш фундаментальний курс, чи курс більш прикладного характеру, які є різні за змістом. Такі курси може читати один фахівець.</p> <p>п. 4. Студенти освітньої програми Програмна інженерія проходять виробничу практику на третьому курсі (шостий семестр) в обсязі 8 кредитів протягом 6 тижнів, що дає їм змогу ознайомитись із роботою ІТ-компаній, здобути практичні навички та відповідні компетентності, які в подальшому можуть використати для своєї кваліфікаційної роботи.</p> <p>Отже, вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 2 до рівня В немає, що, зважаючи на відмічені позитивні сторони програми дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>Практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та під час академічної мобільності на даній ОП відсутня. Рекомендується:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) розробити нормативну базу та механізми впровадження визнання результатів навчання в неформальній освіті; 2) розглянути можливість впровадження програм академічної мобільності здобувачів освіти як в Україні, та і за її межами. 	<p>Ми не погоджуємось із наведеними зауваженнями (і відповідними рекомендаціями):</p> <p>1. Щодо зауваження про визнання результатів, здобутих студентами в неформальній освіті, у відомостях про самооцінювання і під час бесід з членами ЕГ було чітко зазначено: «Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством». Аргументи:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) Згідно Закону України Про освіту (ст.8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством». б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти;

в) відсутність у ЗВО прав самостійно вирішувати питання визнання неформальної освіти де факто підтверджується наявною практикою дій ЦОВВ. Наприклад, МОН України, (без врахування точки зору ЗВО як державної так і приватної форми власності) імперативно встановлює правила визнання сертифікатів з володіння іноземною мовою при вступі на програми різних рівнів вищої освіти: відмовляє за рівнем бакалавра і магістра, і дозволяє – за рівнем доктора філософії.

г) згідно ст.38. Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.

Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. *«Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми»*. Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня визнало (у відповіді С.М.Квіта) що **відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми (див відеозапис)**.

2. Друге зауваження абсолютно дивне і повністю недоречне – Університет бере участь у численних програмах і зовнішньої і внутрішньої мобільності, а здобувачі освіти мають найширші можливості перезарахування результатів навчання при їх реалізації

Отже, вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 3 до рівня В немає, що, зважаючи на відмічені позитивні сторони програми дозволяє нам пропонувати

	оцінити ОП за цим Критерієм на А.
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Потребує оновлення список джерел і рекомендованої літератури у ряді робочих програм ОП із долученням до списку результатів наукових досліджень викладачів ОП. 2) В робочих програмах відсутні методи викладання та навчання. 3) В частині робочих програм програмні результати навчання не відповідають тим ПРН, які визначені у п.5 ОПП «ПІ» 4) Відсутність каталогу вибіркових дисциплін (з анотацією та описом ОК), а також недостатня поінформованість студентів щодо можливого вибору будь якої дисципліни, що викладається у ЗВО. 	<p>Ми не погоджуємось із п. 1, п. 2 та п. 4 наведених зауважень (і відповідними рекомендаціями).</p> <p>п.1. Щорічно на засіданні кафедри (в присутності гаранта) переглядаються робочі навчальні програми дисциплін, а отже розглядається і список використаних джерел, за необхідністю додаються нові джерела. Додавання до переліку рекомендованої літератури дисциплін першого рівня вищої освіти результатів наукових досліджень викладачів далеко не завжди доречне.</p> <p>п.2. Незрозуміло чому так вирішила ЕГ: розділ 5 робочих програм містить таблицю, у якій зазначено: «Результати навчання за дисципліною, Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання, методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності) та відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни. Крім того, розділ 7 Робочих програм містить схему формування оцінки, де зокрема зазначено форми та організацію оцінювання студентів. Таким чином, методи викладання та навчання за дисципліною в усіх робочих програмах ОП визначені.</p> <p>п.4. З переліком вибіркових дисциплін студенти можуть ознайомитися на сайті факультету комп'ютерних наук та кібернетики та на сайті кафедри інформаційних систем.</p> <ul style="list-style-type: none"> - На цих сайтах наведені навчальні плани, що містять інформацію про вибіркові дисципліни: http://csc.knu.ua/uk/curriculum https://iss.csc.knu.ua/uk/study/bachelor-degree.html - На цих сайтах наведені переліки вибіркових дисциплін: http://csc.knu.ua/media/study/bachelor-degree/courses-2019-202x.html https://iss.csc.knu.ua/uk/study/bachelor-degree/courses-2019-202x.html <p>Крім того студентам через систему «Тритон» безпосередньо доступні для вибору всі дисципліни які викладаються в Університеті</p>

<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</p> <p>Позитивно оцінюючи даний підкритерій комісія радить підвищити рівень поінформованості студентів з питань академічної доброчесності та інституціональних заходів її забезпечення. Також доцільним є підвищити моніторинг процедур проведення контрольних заходів, доступності матеріалів підготовки та висвітлення результатів поточного контролю.</p>	<p>Ми не погоджуємось наведеними зауваженнями (і відповідними рекомендаціями).</p> <p>1) Що стосується поінформованості про поточне оцінювання: то на факультеті працює система баз даних, де оперативно висвітлюються результати поточного контролю (результати самостійних робіт, контрольних робіт, модульних контрольних робіт).</p> <p>2) Що стосується питань академічної доброчесності: викладачі на кожному контрольному заході наголошують на академічній доброчесності. На кафедрі у 2019 році створено цифровий репозитарій курсових та кваліфікаційних робіт. Робота над створенням цифрового репозитарію кваліфікаційних та курсових робіт в університеті в цілому наразі проводиться – проект реалізує Наукова бібліотека імені М.Максимовича (крім того кожна перевірена на текстові запозичення робота автоматично потрапляє до бази текстів програми Unichec) .</p> <p>3) Під час складання студентами іспитів науково-методичний центр університету, співробітники деканату вибірково проводять моніторинг проведення контрольних заходів.</p>
<p>Критерій 6. Людські ресурси</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p>Позитивно оцінюючи виконання цього критерію, експертна група також рекомендує інтенсивне та різноманітне залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу у тому числі для проведення аудиторних занять. Рекомендує запровадити позитивну практику залучення науковців з інститутів НАН України до проведення занять на ОП, як це відбувається зараз на даній спеціальності для ОП магістерського рівня.</p>	<p>Не можемо погодитись із наведеною рекомендацією:</p> <p>Щорічно, до викладання залучаються відомі спеціалісти з установ НАН України та співробітники ІТ-компаній до читання лекцій, регулярно проводяться круглі столи та зустрічі представників ІТ-компаній зі студентами.</p> <p>Оскільки слабкі сторони містять лише ці рекомендації, то вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 6 до рівня В немає, що дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.</p>

<p>Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.</p> <p>Експертна група рекомендує сприяти працюючим добувачам освіти у формуванні індивідуального графіку навчання. Рекомендовано оновити комп'ютерний парк більш сучасним обладнанням.</p>	<p>З цією рекомендацією погодитися не можемо.</p> <p>Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка п.9.3.5 відвідування навчальних занять і проходження передбачених Освітньою програмою практик є обов'язковим для здобувача освіти. За мотивованою заявою здобувача освіти, що погоджена викладачем, який читає лекції, керівник структурного підрозділу своїм розпорядженням може надати йому дозвіл на вільне відвідування лекційних занять (звичайно такі дозволи не надаються студентам 1-2 курсів). Відвідування інших видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для студентів. На факультеті існує заочна форма навчання. Якщо студент працює, то він повинен обрати заочну форму навчання, а не денну. На факультеті комп'ютерних наук та кібернетики найкращим студентам, які отримали запрошення на стажування в провідні світові IT-компанії такі як: Google, Facebook, Microsoft та ін. дозволяється на період стажування отримати індивідуальний графік навчання. Тут хочемо підкреслити, що для того щоб отримати запрошення студенти проходять співбесіди-іспити, де показують свої знання та вміння. Конкурс на ці місця складає іноді більш ніж 100 осіб на місце. Що підкреслює рівень студентів.</p> <p>Матеріально технічна база періодично оновлюється і відповідає рівню вимог навчального процесу, яка дозволяє вчасно та якісно виконувати навчальні завдання. Тому вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 7 до рівня В немає, що дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.</p>
<p>Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>Процедури перегляду освітніх програм не визначені за термінами, мають не періодичний характер і відбуваються за результатами загально університетського моніторингу, моніторингу ринку праці та відповідно змін у законодавчих та нормативних документах. Здобувачі вищої освіти</p>	<p>З цим зауваженням погодитися не можемо.</p> <p>Підстави для перегляду програм визначена загально-університетськими документами. Максимальний термін дії програми без перегляду визначається при її затвердженні, але гарант програми може ініціювати її перегляд у будь-який час (за результатами моніторингу, відгуками роботодавців, побажаннями здобувачів тощо). Водночас ми вважаємо що за програмами</p>

за ОП засвідчили, що не приймали участі у процесі перегляду і оновлення освітньої програми. Взаємодія з роботодавцями щодо процесу періодичного перегляду ОП має нерегулярний характер. Аналіз документів, наданих у звіті самооцінювання виявив, що документи потребують опрацювання через внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти. Були виявлені недоліки, пов'язані з дотриманням нормативних актів, щодо змісту освітньої програми, відповідності освітніх компонентів компетентностям та програмним результатам навчання, визначеним у ОП, реалізації вибіркової складової на ОП та інш. Зазначені недоліки могли бути успішно усунені на етапі розробки та перегляду ОП при дієвому механізмі контролю якості. Процедури щодо запровадження культури якості у закладі вищої освіти потребують підтримки у розвитку з боку адміністрації ЗВО та структурного підрозділу, що забезпечує відповідні процедури.

бакалаврського рівня надмірна частота перегляду програми (мова не йде про перегляд змісту окремих освітніх компонент) є шкідливою.

Затвердження та розгляд ОП відбувається на засіданнях науково-методичної комісії факультету та на засіданні вченої ради факультету. При цьому, членами вченої ради факультету є представники студентського самоврядування, а на засіданнях науково-методичної комісії факультету регулярно запрошуються представники студентського самоврядування. Описи освітніх програм та навчальні плани проходять рецензування представників ІТ-компаній та співробітників наукових установ відповідного профілю.

Крім того, два рази на рік на початку семестру на засіданнях кафедри заслуховуються програми та переглядається їх зміст. При цьому враховується думка як викладачів кафедри та представників ІТ-компаній, так і думка студентів.

В минулому році на факультеті було запроваджено проведення із залученням викладачів (не лише Київського національного університету, а і інших закладів вищої освіти), роботодавців, студентів «круглих столів» щодо ІТ-освіти. Сценарій круглого столу «ІТ-освіта ХХІ сторіччя», що пройшов 07.05.2019 можна подивитись

Результати \ резюме у вигляді mindmap

фото: https://www.facebook.com/pg/FacultyOfComputerScienceAndCybernetics/photos/?tab=album&album_id=2221310857953759&tn=-UC-R.

Отже, вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 8 до рівня В немає, що, зважаючи на відмічені позитивні сторони програми і інноваційність підходів Київського національного університету імені Тараса Шевченка у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти, дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Експертною групою встановлено недостатню поінформованість студентів ОП щодо процедури вибору освітніх компонент з інших ОП, що обмежує формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Експертною групою рекомендовано створення каталогу вибіркових дисциплін та розміщення його на сайті ЗВО.

З цим зауваженням погодитися не можемо.

З переліком вибіркових дисциплін студенти можуть ознайомитися на сайті факультету комп'ютерних наук та кібенетики та на сайті кафедри інформаційних систем.

- На цих сайтах наведені навчальні плани, що містять інформацію про вибіркові дисципліни:

<http://csc.knu.ua/uk/curriculum>

<https://iss.csc.knu.ua/uk/study/bachelor-degree.html>

- На цих сайтах наведені переліки вибіркових дисциплін:

<http://csc.knu.ua/media/study/bachelor-degree/courses-2019-202x.html>

<https://iss.csc.knu.ua/uk/study/bachelor-degree/courses-2019-202x.html>

Сайти факультету та кафедри містять усі актуальні описи ОП, навчальні плани, робочі програми: <http://csc.knu.ua/uk/curriculum>, <http://csc.knu.ua/uk/programs>, <https://iss.csc.knu.ua/uk/study/master-degree.html>.

Сайт кафедри містить інформацію про випускні кваліфікаційні роботи: <https://iss.csc.knu.ua/uk/study/bachelor-degree/courses-2019-202x.html>, <https://iss.csc.knu.ua/uk/study/thesis-topics.html>

Сайт факультету містить інформацію про вибіркові дисципліни: <http://csc.knu.ua/uk/selected-subjects>

Отже, вважаємо, що підстав для зниження оцінки за Критерієм 9 до рівня В немає, що дозволяє нам пропонувати оцінити ОП за цим Критерієм на А.